

Hlavní název: Národní politika
Datum vydání výtisku: 20.9.1921
Číslo výtisku: 258
Druh dokumentu: číslo periodika
ISSN: 1805-2444
Číslo stránky: [1]

SYSTEM
♦KRAMERIUS♦

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerus@nkp.cz

Výstupní listy čísla
 Předpisy se
 na ranní a odpol.
 vydání
 o Praze na měsíc:
 v administr. K 15-
 s domáckou K 17-
 ve služkách K 15-
 na venkově
 na ranní vydání:
 ve služkách měsíčně
 bezdomáckou K 15-50
 Poštou v ČR na r. v. v.
 na měsíc. K 14-
 na 3/4 roku. K 41-
 na rok. odp. vyd.
 s dvojit. záhlaví:
 na měsíc. K 17-
 na 3/4 roku. K 40-

NÁRODNÍ POLITIKA

Vydání pro Prahu.

Redakce a administrace
 Václavské nám. 22.
 Telefon redakce
 177.
 Telef. administr.
 195 a 276.
 Rukopisy se ne-
 vracejí.
 Inzerční doklady
 musí být obje-
 dnané.
 V drobném prodeji
 v Praze
 i na venkově:
 ranní číslo ve
 vědění dny 60 h
 nedělní číslo se
 zabavou přílohou
 70 h,
 o půlnoci čís. 20.

Nejnovější zprávy.

Prezident republiky na svém zájezdu přibyl na Slovensko.

Československá komise přibyla do Varšavy k vyjednávání o obchodní smlouvě s Polskem. V maďarském komitatu železnihradském jsou už vyvěšeny svolávací vyhlášky, podepsané „králem Karlem“.

„Corriere della Sera“ prohlašuje, že jsou důkazy o podněcování vzpoury Maďarska nacionalistickým Německem.

Francouzské vojsko odvoláno z obsazeného území v Německu.

Nový polský úřednický kabinet s Ponikowským v čele má být složen z vynikajících odborníků.

Z Dublinu se oznamuje, že oděknutí anglo-irské konference Lloydem Georgem po odpovědi de Valerové vyvolalo v irském lidu velké znepokojení.

Ríšsko-německé banky nabízejí prý ziato na reparaci splátky.

Bolshevická moskevská vyšetřující komise odsoudila k smrti členy pomocného komitátu pro hladovějící.

Nové vlády.

Do konce tohoto měsíce má být posavadní vláda úřednická vystřídána novou vládou a to parlamentní. V jejím čele bude státi vůdce republikánské strany venkova, bývalý ministr vnitra ve dvou prvních vládách našich, Antonín Švehla. Ostatní ministři nejsou posud určeni, neboť není ještě rozhodnuto, budou-li zrušena tři nebo čtyři ministerstva a není rozhodnuto, kolik křesel ministerských zůstane vyhrazeno odborníkům neparlamentním. Ale jest už jisto, že nová vláda bude koalici všech československých stran.

A tato novinka, „vláda všehárodů“, jest nám nejcenějším aktivem nové situace. Vidíme ve vítězství principu vlády v šech československých stran vítězství železné nutnosti, nezdařitelné skutečnosti nad doktrinářskými předsudky, nad z knih vyčtenými a vysněnými fantomy. Konečně po tolika marných a ovšem zbytečných pokusech vytvořit vládu, složenou ze socialistů a agrárníků českých a německých, padla idea společné vlády Němců a Čechů. Čím absurdnější se jevila tato myšlenka, tím houževnatěji nebo lépe řečeno tím tvrdohlavěji se jí drželi všichni ti, kteří neznají jiné moudrosti a jiného pravidla, než dělat o p a k toho, co teley a velí zkušenosti těch tříd, které už dávno řády, a proto už dostaly za vyučnou. Nové třídy, které se teprve učí vládnout, nechtěly uvěřiti. Pokus za pokusem, naděje za nadějí, tak běheli za Němci, přesvědčovali je, prosili je tak dlouho, až se kopance,

Němci jim vždy a tolikrát uštědřené, nedaly už zamčít a zastít. A ještě dnes jdou neradi do všehárodů koalice a věří ještě dnes, že přijde den, kdy Němci přestanou býti Němci a stanou se naivkami jako jsou naši „politikové“.

Jsou mezi nimi ovšem také vyšší politikové, kteří soudí, že jest právě dobře, že byl proveden před světem důkaz, že Němci jsou vinníky, že Němci jsou těmi, kdož nechtějí smíru a míru, a kteří soudí, že nám tato před světem potvrzená nevinnost získá sympatie evropské veřejnosti. Nechtějí viděti, že svět jest rozdělen ve dva tábory, které se nedají ničím přesvědčiti a ničím přeučiti ve své zaujatosti pro jednu nebo druhou stranu. Našich nepřátelů nepřesvědčíme, naše přátele přesvědčovat nepotřebujeme a na neútrálec nám naprosto ničeho nezáleží, ač-li vůbec nějaká neutralová existují.

Ale konečně, ke spuluvládě Němců nedorodje, a my se můžeme jen těšiti, že nová vláda bude vládou všech národních stran našich.

Druhou důležitou známkou nové vlády bude její parlamentnost. V celé Evropě mimo Německo a Rakousko-Uhersko byla vláda parlamentní samozřejmostí; pojem vlády úřednické byl v konstitučních státech ať v monarchiích nebo v republikách věcí neznámou. Před válkou byla vláda parlamentní jediné uznanou formou vládní a jediné ona se těšila důvěře ciziny, hlavně důvěře mezinárodního finančního světa. Vláda neparlamentní znamenala tehdy vždy nebezpečí absolutismu a právě finanční kruhy věděly, jak absolutismus dovedl hospodařiti, takže za jeho vlády docházelo obyčejně k finančnímu krachu. Proto i Vídeň, kdykoliv se jednalo o půjčku v cizině, o získání cizího kapitálu, vždy si pospíšila reprezentovati se před světem vládou parlamentní.

Připouštíme ovšem, že se po válce v tomto směru hodně změnilo, že dnes snad má cizí kapitál větší důvěru k vládě neparlamentní, poněvadž tato, nemajíc tak velkou potřebu popularity, nehospodaří tak demagogicky jako poválečné vlády parlamentní. Právě vidíme, že Polsko přechází k vládě úřednické, poněvadž doufa, že tímto způsobem vyvázne ze své hospodářské bídě a dosáhne spíše finanční podpory ciziny. My jsme si odbyli již tento pokus, ale neshledali jsme nikterak, že by nám úřednická vláda byla zvedla úvěr v cizině.

Bylo by zajisté ideálem, kdyby strany kandidovaly do parlamentu také odborníky, takže by pak mohla býti utvořena vláda současné parlamentní a současné vlády odborníků. Pokud toho však není, nezbyvá než se rozhodnouti pro vládu smíšenou, sestávající většinou z politiků a menšinou z odborníků neparlamentních. Dle všech známek dojde u nás k tomuto řešení a tomu se lze jen těšiti.

Pokud se týče konečně hlavní věci, to jest programu vlády, dověděli jsme se už o zásadách budoucího čela vlády z „Venkova“, který hlásá tyto krásné myšlenky: „Příští parlamentní

ministři mohou si vzíti poučení z dosavadních zkušeností, čeho vlastně lid se v přední radě domáhá: Po řádku! Než nezapomeňme, že pořádek je něco jiného než demagogie. Čekáme, že v příštím ministerstvu zasedají budou politikové nálezitě talentovaní, ale také prostí veškeré demagogie a plně si vědomi toho, že ne stranické spory a hadky, nýbrž vyšší zájmy státní musejí býti příkazem každého rádného parlamentního ministerstva. Mezi tyto vyšší zájmy státní dojsa náleží spofiovost ve všech oborech a rovnováha ve státním hospodářství. Bez rozluštění těchto závažných otázek není možno mluvit o pořádku v republice. Proto příští pracovní program vládní musí býti jasný, pevný a nesmí se báti ani ostrého zasáhnutí do takových záležitostí, kterým se vlády dosud často rády vyhýbaly. K provádění takového zdravého programu je třeba ovšem statečnosti a odhodlání, ale také zároveň čisté snahy po ozdravení našich poměrů ode všech živlů demagogických. Doufáme, že tyto vlastnosti bude opravdu míti příští parlamentní ministerstvo, jež nebude se báti široké veřejnosti a tekle ji olevně, že náš mladý stát vzhledem k svému hospodářskému a finančnímu stavu i vzhledem k své teritoriální rozloze nesnese již dalšího přetěžování. To ovšem předpokládá, že také občanstvo samo veškeré reformy tyto bude poctivě a rádně podporovati, zákony přesně plniti, a že vůbec přestane všechno lícování politiků o prizení voličstva.“

Nebude zajisté žádného rozumného politika, který by plně nepoděpal tuto znamenitou teorii. Jest v ní skutečně plně vystiženo, že dnes republika naše potřebuje v politice vnitřní — o politice zahraniční, která jest pro stát důležitější, nerozhoduje u nás ministerský předseda.

Ale nejde o teorii, rýbzr o praksi. A tu vzpomínáme státníka v jisté jhoamerické republice, který měl úplně stejné dobrou teorii, ale v praksi jednal zcela opačně a protichůdně. Ač byl mužem naprosto bezúhonným ve všech finančních — ba sám pitmo opovrhoval penězi a bohatnutím — nechal ve své praksi bohatnouti všechny, neboť je tímto způsobem měl lépe ve své moci. A ač byl nepřitelem každé demagogie — nestrpěl sám nikdy, aby se něco dělalo pro jeho popularitu — nechal řádit všechny ostatní, zase jen proto, aby je měl více v moci. Znal — sám jsa silný — slabosti svých spolupolitiků, nestavěl se proti nim, ba leckdy je zvláště ještě ponoukal. A tak osobní čistota onoho státníka byla sice ozdoba státu, ale trpěl ne takové čistoty u jiných politiků bylo státu ke zlu.

Vše to se ovšem odehrálo v onom státu jhoamerickém a ne u nás. Doufáme, že se tyto metody nepřetěhují k nám a že dobrá teorie nového ministerského předsedy našeho bude také provázena dobrou praxí celé vlády.

Lev Borský.

FEUILLETON.

Dr. Hanuš Jelínek:

Moskevští: Ruský Hamlet.

Dosavadní představení Chudožestvenníků ukázala, k jakým až hranicím může dospěti dokonalost reprodukce scénické, je-li celý soubor naplněn zbožnou přímo účtou k svému umění, ovládá-li svůj text a naprostou bezpečnost, je-li každý, i nejmenší významný člen jeho celou duší účasten na společném díle. Moskevští hráli především ruské autory, Čochova, Ostrovského, Dostojevského, Surgučeva, a tu byli prostě nedostupní. To mluvila z nich krev rodné země, to zpívala láska k nešťastné otčině, to plakal stesk po širých lánách rodné země. Jsou skrz naskrz Rusové a i když hráli Hausuna, přelozili si ho nejen jazykem, ale i vnitřním pojetím do ruštiny, přiblížili ho k své duševní náladě a setřeli s něho všechno skandinávské germánství. Proto s tím větším zájmem bylo lze očekávati jejich Hamleta. Moskevské Umělecké divadlo mluvalo jej na repertoaru ve výpravě slavného anglického divadelního reformátora Craigha a tři hlavní osoby díla, totiž Hamlet, král a královna, měli už v Moskvě tytéž představitelé jako v Praze. Výprava Craighova ovšem zůstala v Moskvě a

tak nezbylo umělcům, než poříditi si výpravu vlastní, novou.

Byla velmi jednoduchá. Dekorátér Moskevských p. Gremislavský pořídil ji většinou ze sedých závěsů i jednoduchých praktikablů, užívaje důmyslně různobarevných reflektorů. Přes to, že látky, které lze dnes poříditi, nemají tíhu a plastickou tvárnost, jaké by si bylo přáti, podařilo se panu Gremislavskému docílit krásných efektů gotického dojmu. Tak hned v první scéně na hradbách, jednoduchými prostředky, kontrastem stříbrného světla temně sedých hradeb a sloupů, zvukem větrné sirény, doprovázené tenkým a lkavě lahodným ženským zpěvem, dosaženo dojmu posvátné hrůzy, který při tom zůstal jaksi harmonický a hudební. Podobně ve scéně přísahy na Hamletův meč, kdy podzemní hlas ozývá se temným zpěvem.

Celá výprava byla založena na kontrastech temně sedé stěny a zlata a stříbra kostýmů. Král, královna, Polonius a dvorní její oděni v lesklé zlaté pláště, dvorní měli k nim jakési kulaté zlaté kloboučky, celkem inspirované ruské tradice, trochu byzantské náklonnosti k těžké zlaté náhere ikon a bohoslužebných rouch. Pohyby herců v souladu s těžkými rouchy měly coů vážné hieratického, a nevěřil bys téměř, že ta královna, která tak patheticky lomí rukama ve scéně se synem, je táž paní Knipper-Chochová, kterou si viděl nedávno v Gorkém jako pouliční holku nebo ve Višňově sadu jako lechkomyslnou, po-

parížšťelou státkátku, že tento rytířský Horatio je též P. F. Sarov, kterého jsi viděl jako drzeho, cynického, omrzělého lokaje Smerdjakova.

Ze V. J. Kačalov bude skvělým Hamletem, o tom nemohl pochybovati nikdo, kdo slyšel jeho recitační večer. Uspěliti láť se slopmi vnitřního utrpení, pružnost i elegance pohybu, gest a postojů, vášnivě rozechvění při zjevení vraždy, a před rozhodnou zkouškou s hereckou společností, směla vyzývavosti pohledu, upřeného na krále během představení, odhodlání a zase váhavost, rozpoltnost, která je tragickým problémem povahy Hamletovy, britká ironie v rozhovoru s Rosenkrancem a Guldensternem, svaté rozhořčení, napojené hořem, v rozhovoru s matkou, bolestný, sebumučivý sarkasmus ve scéně s Ofelií a konečně pozdní vzplanutí energie ve scéně souborje i vraždy — to jsou hlavní, významné rysy Hamleta Kačalovova, pokud je lze postrehnouti na prvou poslechnutí. Bravurní výkon virtuosa slova a formy, podaný s dokonalou elegancí, s momenty neobyčejné síly. Hamlet Vojanuv, to byl výtvar scénické filosofie, který svou hloubkou a velikostí až bofil a trhal rames divadelní hry a zatlačoval všechno ostatní do pozadí. Kačalov zůstává v rámci a podřizuje se pokorně celku, ač ne na úkor vnitřního obsahu postavy.

Pozoruhodnou postavu vytvořil N. O. Massalijonov v králi Claudiově, s maskou perského satrapy, s těžkou nádhrou úboru, s násilnou vřidností a přemáhanou nenávisť. Skvělým bodem